אורנה צח-גלרט, רואת חשבון
כל הזכויות שמורות
ornazachcpa@gmail.com

סימוכין: ©2000
תאריך: 4.12.2020

הדיווח למוסד לביטוח לאומי
של המעסיק ושל העובד ביציאה ההדרגתית מהסגר
בגל השני של הקורונה ולקראת סגר שלישי

מאת, אורנה צח-גלרט, רו"ח

- **רקע על חופשה ללא תשלום ועל דמי אבטלה בתקופת משבר הקורונה**
- **דיווחי המעסיק והעובד בהפסקת עבודה ובחזרה לעבודה באופן כללי**
- **דיווח בטעות על תאריך חזרה לעבודה או על תאריך הפסקת עבודה**
- **עובד שהופסקה עבודתו ומגיש תביעה לדמי אבטלה או למענק הסתגלות מיוחד**
- **ניכוי 5 ימים ראשונים מדמי האבטלה רק פעם אחת - סעיף 179ו לחוק הביטוח הלאומי**
- **מובטל שמוצא עבודה זמנית בתקופת החל"ת אצל מעסיק אחר**
- **הארכת חל"ת**
- **תנאי סף לזכאות לדמי אבטלה בזמן חל"ת (מספר ימי חל"ת ואי קבלת שכר)**
- **חזרה לעבודה מחל"ת**
- **ההודעה שהעובד מקבל מהמוסד לביטוח לאומי לאחר החזרה מחל"ת**
- **חל"ת חוזר במהלך תקופת האבטלה - הוצאת העובד לחל"ת פעם נוספת**
- **פיטורי עובד לאחר חל"ת כפוי (העובד קיבל דמי אבטלה בתקופת משבר הקורונה)**

המאמר מתמקד בהיבטים הקשורים לביטוח הלאומי לאור התמשכות המשבר הכלכלי הנובע מנגיף הקורונה **ומבוסס על המידע הידוע לכותבת ביום כתיבתו.** לפני שימוש במידע יש להתעדכן באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי והרשויות האחרות.

המידע במאמר נועד להסב את תשומת הלב לאמור בו ואינו מהווה ייעוץ או חוות דעת.
בכל מקום במאמר שרשום בלשון זכר הכוונה גם בלשון נקבה, אלא אם נרשם במפורש בלשון נקבה.

בשל התמשכות ההשלכות של התפרצות נגיף הקורונה בישראל, הוארכה תקופת הזכאות לדמי אבטלה ולמענק הסתגלות מיוחד במסגרת התוכנית לסיוע כלכלי. ההארכה מתוכננת עד יוני 2021 או עד מועד מוקדם יותר שתלוי בשיעור האבטלה לפי הפרסום של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (התקופה הקובעת).

ביציאה ההדרגתית מהסגר השני בעקבות התפרצות נגיף הקורונה חלק מהעובדים עדיין בחל"ת, חלק חוזרים בהדרגה לעבודה, חלק מפוטרים וחלק מתפטרים.

כל שינוי במצב התעסוקתי משפיע על זכאות העובד לדמי אבטלה או למענק הסתגלות מיוחד.

האחריות לעדכון השינויים התעסוקתיים מוטלת על העובד, כי הוא מקבל את הגמלה/המענק. אולם, המוסד לביטוח לאומי מעדיף שהמעסיק ידווח בקובץ ייעודי, לאחר שהשינוי בוצע בפועל (הפסקת העבודה או חזרה לעבודה), ורק אחר כך העובד יבדוק בטופס הדיגיטלי אם המצב התעסוקתי שלו רשום נכון במוסד לביטוח לאומי.

המוסד לביטוח לאומי פועל ככל שניתן כדי לצמצם טעויות בדיווחים, כדי לא לעכב תשלומים ולא ליצור חובות.

המובטלים שמקבלים דמי אבטלה חייבים להודיע ללשכת התעסוקה על השינוי התעסוקתי, למעט אלה שהמעסיק מודיע על השינוי התעסוקתי גם ללשכת התעסוקה וגם לביטוח הלאומי.

עובדים בני 67 ומעלה אינם נרשמים בלשכת התעסוקה כתנאי לזכאות למענק הסתגלות מיוחד.

עובד יכול לצפות באתר הביטוח הלאומי על דיווחי המעסיק ולראות אם מצבו התעסוקתי מעודכן. העובד יכול לעדכן על הפסקת העבודה (כולל חל"ת, פיטורים או התפטרות) ועל חזרה לעבודה, באמצעות טופס דיגיטלי שבאתר הביטוח הלאומי (יש שני סוגי טפסים דיגיטליים לפי גיל הזכאי: עד גיל 67 ומעל גיל 67).

חשוב שהעובד יבדוק את המידע לגביו באתר הביטוח הלאומי כי הדיווח האחרון לביטוח הלאומי הוא הקובע, בין אם המעסיק דיווח או שהעובד דיווח.

דמי אבטלה

עובד שהוצא לחל״ת בזמן משבר הקורונה וקיבל דמי אבטלה, חזר לעבוד והוצא לחל״ת פעם נוספת בחודש אוגוסט 2020 ואילך, זכאי לדמי אבטלה אם משך החל״ת הוא 14 ימים לפחות (עד יולי 2020 משך החל״ת היה 30 יום לפחות). אם העובד חזר לעבוד לפני שחלפו 14 ימים רצופים (כולל ימי מנוחה וחגים), הוא לא זכאי לקבל דמי אבטלה, ואם קיבל אותם, יתבקש להחזירם.

המוסד לביטוח לאומי פרסם שעובד שמשרתו צומצמה או שהוא נמצא בבידוד למשך שבועיים – אינו זכאי לקבל דמי אבטלה. עבור שני המצבים האלה הוסדר מנגנון פיצוי חלקי בחקיקה:

1. המדינה תשפה את המעסיקים בשל חלק מימי הבידוד של העובדים ומנגנון הפיצוי הוסדר לאחרונה בחקיקה. השיפוי יינתן באמצעות הביטוח הלאומי.
2. המוסד לביטוח לאומי ישלם מענקים למובטלים שחזרו לעבוד בשכר נמוך יותר לאחר תקופת אבטלה ממושכת, על פי הסכם שנחתם בין הממשלה למוסד לביטוח לאומי.

נשים בגיל 62 עד 67

החל מגיל 62 נשים בגיל פרישה והן זכאיות לקצבת אזרח ותיק (זקנה), כפוף למבחן הכנסות. במקביל, נשים בגיל זה שהופסקה עבודתן, רשאיות לתבוע דמי אבטלה. הביטוח הלאומי ממליץ לנשים אלה להגיש תביעה לדמי אבטלה וגם לגמלת אזרח ותיק, ופקיד התביעות יקבע את הזכאות.

התכנית לסיוע כלכלי האריכה עד תום התקופה הקובעת את מניעת כפל דמי אבטלה עם גמלת אזרח ותיק לנשים בגיל 62 עד 67.

קבלת קצבת נכות כללית בזמן זכאות לדמי אבטלה

עובד שקיבל קצבת נכות כללית לפני משבר הקורונה והופסקה עבודתו בעקבות המשבר (פוטר או הוצא לחל״ת כפוי), דמי האבטלה שלו בתקופה הקובעת יחשבו כהכנסה מעבודה ולא כהכנסה שאינה מעבודה.

הכנסות שאינן מעבודה מקוזזות מתוספת התלויים ולכן, ככל שדמי האבטלה הן הכנסות מעבודה, המוסד לביטוח לאומי אינו מקזז את דמי האבטלה מתוספת התלויים של הנכה לפי הוראת השעה, עד תום התקופה הקובעת.

חוק הביטוח הלאומי מתנה זכאות לקצבת נכות כללית מלאה ליחיד בהכנסות מעבודה ו/או ממשלח יד עד סכום מסויים (מעל סכום זה הקצבה מופחתת עד לשלילה מלאה):

- עד חודש יוני 2020, הסכום שמותר היה להרוויח מעבודה ו/או ממשלח יד היה בסך של 3,941 ש״ח לחודש, בלי שתיפגע קצבת הנכות הכללית המלאה.

- לאחר תיקון מספר 217 בחוק הביטוח הלאומי (כחלק מתכנית הסיוע הכלכלי) - הסכום שמותר לנכה להרוויח מעבודה בלי שתיפגע קצבת הנכות הכללית המלאה גדל לסכום של 5,300 ש״ח לחודש (שכר המינימום לחודש = 10,551 כפול 50.23%) לתקופה מיום 1.8.2020 (קצבת נכות בעד חודש יולי 2020) ועד תום התקופה הקובעת (הקצבה המשולמת בעד חודש יוני 2021, או קודם לכן).

מענק הסתגלות מיוחד

המוסד לביטוח לאומי משלם מענק הסתגלות מיוחד למובטלים בני 67 ומעלה, שהופסקה עבודתם לחלוטין מכל המעסיקים לאחר 3 חודשי עבודה כשכירים, כפוף להכנסתם מפנסיה.

הזכאות למענק הסתגלות מיוחד למובטלים בני 67 ומעלה, שהופסקה עבודתם לחלוטין מכל המעסיקים לאחר 3 חודשי עבודה כשכירים, היא עד סוף התקופה הקובעת, כפוף לאחוז האבטלה במשק (בשלב זה עד סוף יוני 2021) ולפחות עד 31.12.2020.

החל מחודש אוגוסט 2020 ואילך רשאי להגיש בקשה חדשה למענק הסתגלות מיוחד מובטל (כולל בעל שליטה) שהוצא לחל״ת כפוי לתקופה רצופה של 14 ימים לפחות, פוטר או התפטר, רק בשל משבר הקורונה (פרישה לפנסיה אינה מזכה במענק) ואין לו הכנסה מפנסיה בסכום שעולה על 5,000 ש״ח לחודש.

מענק הסתגלות מיוחד משולם בחודש עבודה חלקי בהתאם למספר הימים שבהם העובד לא עבד באותו החודש. קצבת אזרח ותיק אינה משפיעה על הזכאות למענק או על גובה המענק.
המוסד לביטוח לאומי מסר כי זכאים למענק הסתגלות מיוחד גם שכירים שעובדים בנוסף כעצמאיים, ככל שעבודתם כשכירים עומדת בתנאי הזכאות.

מוקד תמיכה של הייעוץ לקשיש זמין במספר טלפון 9696* בשעות 9.00 עד 13.30. בתום שעות הפעילות ניתן להשאיר הודעה ואמורים לחזור אל המבוטח למחרת.

ניתן להגיש בקשה למענק הסתגלות מיוחד בשלב זה גם באיחור (אין חובת התייצבות בלשכת התעסוקה).

רקע על חופשה ללא תשלום ועל דמי אבטלה בתקופת משבר הקורונה

מובטל - לפי סעיף 163 לחוק הביטוח הלאומי רואים אדם כמובטל אם הוא רשום בלשכת שירות התעסוקה (להלן: לשכת התעסוקה) כמחוסר עבודה והוא מוכן ומסוגל לעבודה במקצועו או בכל עבודה אחרת המתאימה לו, ולשכת התעסוקה לא הציעה לו עבודה מתאימה. לעניין הזכאות של המובטל לדמי אבטלה של מובטל, נקבעו בחוק הוראות משלימות, למשל השלמת תקופת אכשרה, גיל שאינו עולה על 67 ועוד.

משמעות חופשה ללא תשלום (חל"ת) - במילים פשוטות, השעיית חוזה עבודה - הפסקת החוזה ללא ניתוק של יחסי העבודה לתקופת החופשה. ככלל, בחל"ת ביוזמת העובד אין זכאות לדמי אבטלה כי העובד יכול לחזור לעבוד אצל המעסיק ולכן אינו דורש עבודה.

חל"ת ביוזמת המעסיק (חל"ת כפוי) - כאשר המעסיק מוציא את העובד לחל"ת, העובד אינו יכול לעבוד אצל המעסיק שהוציא אותו לחל"ת הכפוי והוא יכול לעבוד במקום אחר (לרבות דרך לשכת התעסוקה). חוקי החירום קבעו תנאים מקדמיים לזכאות לדמי אבטלה בזמן חל"ת כפוי בשל משבר הקורונה.

עובדים שנמצאים בחופשה ללא תשלום כי הם מעדיפים להישאר בבית (למשל, כדי לטפל בילדים) במקום לעבוד לפי הוראות המעסיק וגם עובדים שנמצאים בבידוד, אינם זכאים לדמי אבטלה, כי לא פוטרו, לא הוצאו לחל"ת כפוי והם אינם דורשי עבודה.

צמצום משרה/הפחתת משכורת - צמצום משרה אינו מהווה ניתוק יחסי עבודה או השעייה של יחסי העבודה (כמו בחל"ת) והעובד אינו דורש עבודה, ולפיכך צמצום משרה אצל מעסיק ו/או עבודה במשכורת נמוכה יותר אצל המעסיק, אינם מזכים בתשלום דמי אבטלה לפי חוק הביטוח הלאומי.

מורים בשנת שבתון (שנת השתלמות) - הביטוח הלאומי פרסם כי מורים בשנת שבתון (שנת השתלמות) אינם זכאים לדמי אבטלה בזמן החל"ת מכיוון שאסור להם לעבוד יותר משליש משרה, ולכן אינם זמינים לכל עבודה שתציע להם לשכת התעסוקה.

עבודה בזמן חל"ת אצל מעסיק אחר - מאפשרת לקבל דמי אבטלה נמוכים יותר עד שלילת דמי האבטלה לחלוטין.

הפסקת עבודה מרצון - מובטל שהפסיק את עבודתו מרצונו, בלי שהייתה הצדקה לכך, אינו זכאי לדמי אבטלה בעבור 90 ימים ראשונים מיום הפסקת העבודה.

המשך אי קיזוז ימי חופשה מדמי אבטלה למובטלים שהוצאו לחל"ת כפוי לראשונה - מי שהוצא לחל"ת בעקבות הקורונה, יכול לקבל דמי אבטלה גם אם הוא לא ניצל את כל ימי החופש שלו - הביטוח הלאומי מסר שעד החלטה חדשה בעניין, לא מנכים ממובטלים חדשים את ימי החופשה.

כפל בתשלום בעד ימי חופשה לזכאות לדמי אבטלה - סעיף 320(ז) לחוק הביטוח הלאומי קובע שלא יהיה אדם זכאי לדמי אבטלה בעד תקופה שהוא זכאי, בין היתר, לדמי חופשה שנתית המשתלמים לפי חוק חופשה שנתית, או לפי הסכם קיבוצי, או חוזה עבודה. כלומר, תשלום לעובד בעד ימי חופשה בתקופה שהעובד זכאי לדמי אבטלה, שולל את הזכאות לדמי אבטלה.

רישום בלשכת התעסוקה - תנאי בסיסי לזכאות לדמי אבטלה הוא רישום בלשכת התעסוקה כדי לדרוש עבודה ולהיות זמין לקבל כל "עבודה מתאימה". ככל שלשכת התעסוקה לא מוצאת עבודה, הביטוח הלאומי משלם דמי אבטלה, כפוף ליתר תנאי הזכאות. אם לשכת העבודה מוצאת עבודה למובטל, היא מפנה אותו טלפונית או מזמנת אותו ללשכה. המובטל אמור להיות בארץ וזמין לעבודה במשך כל התקופה, שבה הוא מקבל דמי אבטלה.

מספר ימי האבטלה במשך החודש - המידע על מספר הימים שבהם המובטל היה רשום כדורש עבודה בלשכת התעסוקה בכל חודש מגיע למוסד לביטוח לאומי ישירות מלשכת התעסוקה (מפת התייצבות). לכן, כל מובטל חייב לדווח ללשכת התעסוקה על הפסקת עבודה ועל החזרה לעבודה, כדי שלשכת התעסוקה לא תעביר למוסד לביטוח לאומי אישורים שגויים (כאשר המעסיק מדווח ללשכת התעסוקה על השינוי התעסוקתי של העובד, העובד אינו מדווח, אלא מחכה להודעה מלשכת התעסוקה ובודק את ההודעה).

דמי אבטלה משולמים בעבור כל ימות השבוע למעט ימי שבת. כלומר, דמי אבטלה משולמים גם בעבור ימי חול המועד וחג שלא חלים בשבת.

תחילת תקופת האבטלה - יום האבטלה הראשון שבו התמלאו כל התנאים לזכאות לדמי אבטלה.

התאריך הקובע - לפי סעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי, התאריך הקובע הוא ה-1 בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה, ובלבד שחלפו 12 חודשים לפחות מה-1 בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה הקודמת (למעט חריג, כמפורט בחוק).

תקופת אבטלה/שנת אבטלה/שנת זכאות - 12 חודשים רצופים שלאחר התאריך הקובע. לא נדרשת ממובטל תקופת אכשרה נוספת במשך 12 חודשים שלאחר התאריך הקובע, שלגביו השלים את תקופת האכשרה.

תקופת אבטלה לפי חוק התכנית לסיוע כלכלי [סעיף 179ד(2) לחוק הביטוח הלאומי] - בהוראת שעה - מובטל שמיום 1.3.2020 ועד תום התקופה הקובעת הסתיימו 12 החודשים מהתאריך הקובע שנקבע לגביו (הסתיימה שנת האבטלה שלו בתוך התקופה הקובעת), ושולמו לו במהלכה דמי אבטלה (כלומר, שולמו לו דמי אבטלה בתקופה שהחלה ביום 1.3.2020 ובתוך שנת האבטלה של המובטל) – אינו מגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה.

הגדרת "התקופה הקובעת" בהתייחס לאורך התקופה - התקופה שמיום 1.3.2020 ועד 30.6.2021 או עד תאריך מוקדם יותר מיום 30.6.2021: 30 ימים לאחר המועד שבו הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פרסמה כי שיעור הבלתי מועסקים החודשי בתקופת הקורונה פחת מ-7.5% והודעה על כך פורסמה ברשומות. נמסר מהביטוח הלאומי כי הכוונה ל-30 ימים לאחר ששר האוצר הכריז ברשומות כי שיעור האבטלה ירד מתחת ל-7.5%.

התקופה הקובעת היא התקופה שבה כל ההטבות בתכנית לסיוע כלכלי יהיו בתוקף (יכולה להיות הפחתה בדמי האבטלה בשיעור של 10% למובטלים שסיימו את ימי האבטלה לפי זכאותם האישית).

הגדרת "שיעור הבלתי מועסקים החודשי בתקופת הקורונה" - מספר הבלתי מועסקים בתוספת מספר המועסקים הנעדרים זמנית מעבודה כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף הקורונה (כמו העובדים שנמצאים בחל"ת כפוי), מתוך כוח העבודה, לפי הפרסום החודשי בירחון סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מובטל חוזר - הכוונה למובטל שזו תביעה חוזרת שלו לדמי אבטלה. אם עברה שנה מיום ההתייצבות לראשונה בלשכת התעסוקה והתנאים אינם מאפשרים הארכת התקופה לפי התוכנית לסיוע כלכלי, תקופת הזכאות לימי אבטלה של המובטל הסתיימה. ככל שהוא עדיין מובטל לאחר סיום שנת הזכאות, עליו להגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה. אם יצבור תקופת אכשרה פעם נוספת, יקבל דמי אבטלה, שיחושבו לפי התקופה שקדמה לתאריך הקובע החדש.

סיום שנת הזכאות - הובהר מהביטוח הלאומי כי היות ושנת הזכאות מסתיימת בסוף החודש ולא בתחילת החודש – והתקופה הקובעת מתחילה ביום 1.3.2020, המועד הראשון שהביטוח הלאומי מאריך שנת זכאות מאז כניסת החוק לתוקף, בהתייחס לתקופה הקובעת, הוא 31.3.2020.

תמצית הארכת ימי האבטלה למובטלים לפי התוכנית לסיוע כלכלי (מבוסס על חוזר אבטלה מספר 1469 של הביטוח הלאומי מיום 2.8.2020)

1. מובטל ששנת הזכאות שלו מסתיימת ביום 31.3.2020 ואילך ושולמו לו דמי אבטלה לפחות יום אחד בתקופה הקובעת, המוסד לביטוח לאומי יאריך את שנת האבטלה שלו עד תום התקופה הקובעת, גם אם לא ניצל את מכסת ימי האבטלה עד סוף שנת הזכאות, והוא ימשיך לקבל דמי אבטלה.
2. מובטל ששנת הזכאות שלו מסתיימת ביום 31.3.2020 ואילך, ניצל את מכסת ימי האבטלה לפני תחילת התקופה הקובעת (לפני 1.3.2020) ועבודתו הופסקה במהלך התקופה הקובעת ובתוך שנת הזכאות, המוסד לביטוח לאומי יאריך לו את שנת הזכאות עד תום התקופה הקובעת והוא ימשיך לקבל דמי אבטלה.

3. מובטל ששנת האבטלה שלו הסתיימה בחודשים ינואר או פברואר 2020 וניצל את ימי האבטלה שלו בחודשים אלה, המוסד לביטוח לאומי יאריך את שנת האבטלה שלו עד תום התקופה הקובעת. תשלום דמי האבטלה יהיה מיום 1.7.2020, כפוף לרישום בלשכת התעסוקה בחודש יולי 2020.

למען הסר ספק, מובטל ששנת האבטלה שלו הסתיימה בתקופה הקובעת, ניצל את ימי האבטלה שלו בינואר או בפברואר 2020, ועבודתו הופסקה בתקופה הקובעת בתוך שנת הזכאות, המוסד לביטוח לאומי יאריך לו את שנת האבטלה עד תום התקופה הקובעת והוא יקבל תשלום ממועד הפסקת עבודתו (גם אם הפסקת העבודה הייתה לפני יולי 2020).

הבהרות לפרסום בחוזר:

1. כל מובטל שהתייצב בלשכת התעסוקה כדורש עבודה לראשונה עד חודש ינואר 2019 - סיים את שנת האבטלה עד 31.12.2019. אם הופסקה עבודתו בשל משבר הקורונה – חייב להירשם בלשכת התעסוקה ולהגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה למוסד לביטוח לאומי.
2. כל מובטל שהתייצב בלשכת התעסוקה כדורש עבודה לראשונה בחודשים פברואר או מרץ 2019 - סיים את שנת האבטלה שלו בחודשים ינואר או פברואר 2020, בהתאמה. אם סיים את מכסת ימי האבטלה שלו עד סוף 2019 (לא נשארו לו ימי אבטלה בחודשים ינואר או ינואר ופברואר 2020, בהתאמה), והופסקה עבודתו בשל משבר הקורונה - חייב להירשם בלשכת התעסוקה ולהגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה למוסד לביטוח לאומי.
3. מובטל שהתייצב לראשונה בלשכת התעסוקה כדורש עבודה בחודש פברואר 2019, ניצל את ימי האבטלה שנותרו לו בחודש ינואר 2020 ולא חזר לעבוד בשל משבר הקורונה - יקבל דמי אבטלה החל מיולי 2020 כפוף לרישום בלשכת התעסוקה בחודש יולי 2020, ללא הגשת תביעה חדשה לדמי אבטלה. אם לא נרשם בלשכת התעסוקה בחודש יולי ונרשם בחודש אוגוסט 2020, יקבל דמי אבטלה החל מחודש אוגוסט 2020.
4. מובטל שהתייצב לראשונה בלשכת התעסוקה כדורש עבודה בחודש מרץ 2019, ניצל את יתרת ימי האבטלה שנותרו לו בחודשים ינואר או פברואר 2020 ולא חזר לעבוד בשל משבר הקורונה - יקבל דמי אבטלה החל מיולי 2020 כפוף לרישום בלשכת התעסוקה בחודש יולי 2020, ללא הגשת תביעה חדשה לדמי אבטלה. אם לא נרשם בלשכת התעסוקה בחודש יולי ונרשם בחודש אוגוסט 2020, יקבל דמי אבטלה החל מחודש אוגוסט 2020.
5. מובטל שהתייצב לראשונה כדורש עבודה בלשכת התעסוקה החל מחודש אפריל 2019 ואילך וקיבל דמי אבטלה החל מיום 1.3.2020 (אפילו עבור יום אבטלה אחד) - ימשיך לקבל דמי אבטלה, ללא הגשת תביעה חדשה.
6. מובטל שהתייצב לראשונה כדורש עבודה בלשכת התעסוקה החל מחודש אפריל 2019 ואילך, סיים את ימי האבטלה שלו עד סוף פברואר 2020, אך הופסקה עבודתו החל מיום 1.3.2020 ולפני שחלפו 12 חודשים מההתייצבות לראשונה (התאריך הקובע) - ימשיך לקבל דמי אבטלה ללא הגשת תביעה חדשה (למשל, הוצא לחל"ת כפוי ביום 15.3.2020).
7. מובטל שהתייצב לראשונה כדורש עבודה בלשכת התעסוקה החל מחודש אפריל 2019 ואילך, סיים את ימי האבטלה שלו עד סוף פברואר 2020, והופסקה עבודתו אחרי שחלפו 12 חודשים מההתייצבות לראשונה (התאריך הקובע) - חייב להירשם בלשכת התעסוקה ולהגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה למוסד לביטוח לאומי.

סכום דמי האבטלה - דמי האבטלה מחושבים כאחוז מממוצע השכר של המובטל בששת חודשי העבודה האחרונים שלפני חודש הרישום בלשכת התעסוקה, לפי גיל ותלויים. באתר הביטוח הלאומי יש מחשבון לחישוב משוער של דמי האבטלה.

כל עוד המובטל אינו אמור להגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה לביטוח הלאומי – הבסיס לחישוב דמי האבטלה אינו מחושב מחדש (גם אם המובטל חזר לעבוד במשכורת גבוהה יותר או נמוכה יותר בתוך תקופת האבטלה והופסקה עבודתו פעם נוספת).

מדמי האבטלה המוסד לביטוח לאומי מנכה הכנסות מעבודה, ממשלח יד ומקצבת פרישה מעבודה.

מובטלים שמקבלים פנסיה מוקדמת/קצבת פרישה מעבודה – הפנסיה מחולקת ל-30 ומקוזזת מדמי האבטלה ליום.

מובטלים עם הכנסות ממשלח יד בתקופת הזכאות לדמי אבטלה (כלומר, התיק העצמאי שלהם פתוח במשך התקופה שבה הם מקבלים דמי אבטלה) – ההכנסה הרשומה בביטוח הלאומי כהכנסה ממשלח יד מקוזזת מדמי האבטלה בחישוב של ממוצע יומי. לאחר שתגיע שומת 2020 ממס הכנסה לביטוח הלאומי, הקיזוז יחושב מחדש לפי ההכנסה בשומה.

לעובד שעבד במקביל בשני מקומות עבודה ופוטר או הוצא לחל"ת כפוי רק ממקום עבודה אחד מחשבים את דמי האבטלה לפי המשכורת בשני מקומות העבודה. כמו כל עובד שמוצא עבודה בתקופת זכאות לדמי אבטלה, הוא יקבל דמי אבטלה, בניכוי המשכורת במקום העבודה שבו הוא ממשיך לעבוד, או בניכוי ימי העבודה מימי האבטלה.

מקבלי דמי אבטלה לפי צו סיווג מבוטחים - כחריג בחישוב דמי האבטלה קבע הביטוח הלאומי לפנים משורת הדין, למי שתבע דמי אבטלה בחודשים מרץ עד יוני 2020 (תקופת החירום) ולא המציא טופס 0806/0857 (להלן: טופס 857) מהמעסיק לפי הצו, את הבסיס לתשלום דמי אבטלה לפי ההכנסות של המובטל שמהוות בסיס למקדמות דמי הביטוח בשנת 2019, ללא קיזוז ההכנסות כעצמאי בשנת 2020, במטרה להשלים את ההתחשבנות לאחר שכל טופסי 857 יהיו בידי המבוטח.

על פי ההוראות שפרסם הביטוח הלאומי, כאשר המובטל ימציא לביטוח הלאומי טופס 857 מהמעסיקים לפי הצו (או תחליף שכולל את כל הפרטים שבטופס 857), הביטוח הלאומי יבטל את בסיס ההכנסה לדמי האבטלה לפי הכנסות 2019 ויערוך את כל ההתחשבנות מחדש, כולל הפרשים בדמי ביטוח, הפרשים בדמי האבטלה לפי תקופת האכשרה הנכונה ובסיס ההכנסה הנכון, ויקזז את ההכנסות כעצמאי מדמי האבטלה.

מומלץ לבדוק היטב את כל הנתונים לפני הגשת הטפסים לביטוח הלאומי, גם אם הדבר כרוך בתשלום הפרשי דמי ביטוח לאחר שהתקבלה שומה ממס הכנסה לשנת 2019 כדי למנוע יצירת חובות בדמי האבטלה.

יש לוודא **לפני** שמוסרים את הטופס לביטוח הלאומי, שיש שלמות של כל טופסי 857 לגבי כל ההכנסות לפי הצו.

דיווחי המעסיק והעובד בהפסקת עבודה ובחזרה לעבודה באופן כללי

המעסיק אמור לדווח למוסד לביטוח לאומי על השינוי התעסוקתי של העובד (עדיף לאחר שהעובד הפסיק לעבוד/חזר לעבוד בפועל, כדי למנוע טעויות). הדיווח של המעסיק מתעדכן באתר האישי של העובד ובטופס הדיגיטלי שבאתר הביטוח הלאומי, והעובד יכול לראות את העדכון.

טופס דיגיטלי - מובטל שכבר מקבל דמי אבטלה או מענק הסתגלות מיוחד יכול לדווח על כל שינוי במצבו התעסוקתי (או לתקן דיווח שגוי) בטופס הדיגיטלי המשוכלל שבאתר הביטוח הלאומי, לפי גיל. ניתן להגיע בקלות לטופס הדיגיטלי בדף הבית באתר הביטוח הלאומי, תחת לשונית "עדכון מצב תעסוקה למובטלים". יש פיצול בין הדיווחים המקוונים בהתאם לגיל המובטל: עד גיל 67 ומגיל 67 ומעלה.

באחריות העובד לוודא שהמעמד התעסוקתי שלו מעודכן.

היתר מתוקף חוק עבודת נשים

המעסיק אמור לקבל היתר ממשרד העבודה כשהוא מפסיק עבודה של עובדים מוגנים לפי חוק עבודת נשים.

את ההיתר המעסיק אמור לבקש לפני הפסקת העבודה כי לא ניתן היתר למועד שקודם לפנייה של המעסיק. קבלת ההיתר אינה הליך אוטומטי. משרד העבודה בודק את עמדת העובדים ואת מצב העסק לפני קבלת ההחלטה לתת את ההיתר.

המעסיק חייב לעקוב אחר תוקף ההיתר. אם תוקף ההיתר הסתיים, עליו לפנות שוב למשרד העבודה או להחזיר את העובדים לעבודה.

מינהל ההסדרה והאכיפה מטעם משרד העבודה פועל לאכוף מקרים שבהם הופסקה עבודת עובדים שמוגנים מתוקף חוק עבודת נשים, ובמיוחד למעסיקים שהוגשה תלונה נגדם.

הדיווח למוסד לביטוח לאומי נעשה לפי התאריכים הבאים:

בהפסקת עבודה – הדיווח הוא על יום העבודה האחרון שלפני הפסקת העבודה.
בחזרה לעבודה – הדיווח הוא על יום העבודה הראשון לאחר החזרה לעבודה בפעם האחרונה.

<u>הדיווח של העובד ללשכת התעסוקה</u>

מובטל שמקבל דמי אבטלה חייב לעדכן את המצב התעסוקתי שלו בלשכת התעסוקה (בני 67 ומעלה אינם מדווחים ללשכת התעסוקה עבור זכאות למענק הסתגלות מיוחד).

לשכת התעסוקה פרסמה כי תהליך חידוש הרישום זהה לתהליך הרישום הראשוני. הפרטים מוצגים באתר האינטרנט של לשכת התעסוקה והמובטל אמור להשלים את החסר. יש לשים לב שהמובטל מקבל מסרון או דואר אלקטרוני המאשר כי הרישום הסתיים בהצלחה.

חוק התכנית לסיוע כלכלי הגמיש את התנאים ברישום ללשכת התעסוקה בהפסקת עבודה, והחל מחודש אוגוסט 2020 ניתן להירשם בלשכת התעסוקה באיחור של עד 7 ימים.

לפני כל תשלום דמי אבטלה שמשלם הביטוח הלאומי (למשל בתשלום דמי האבטלה בעד אוקטובר 2020 בתאריך 12.11.2020), המובטל מקבל מהביטוח הלאומי דיווח על מספר ימי האבטלה שהביטוח הלאומי קיבל מלשכת התעסוקה. ככל שאין התאמה לתאריכי האבטלה – המובטל פונה ללשכת התעסוקה.

מובטל שיודע שהרישום בלשכת התעסוקה אינו נכון, יפנה מיד ללשכת התעסוקה ויבקש רצף רטרואקטיבי של ימי האבטלה תוך מתן נימוקים משכנעים מדוע נרשם באיחור.

כחלק ממיצוי זכויות שעושה הביטוח הלאומי במשבר הקורונה, ולפנים משורת הדין למובטלים חדשים בלבד, הביטוח הלאומי מעביר פעם אחת בכל חודש פנייה ללשכת התעסוקה כדי שישלימו ימים למובטלים חדשים שיש אי התאמה בין הימים שלשכת התעסוקה העבירה לביטוח הלאומי ולימים שמופיעים בביטוח הלאומי. ככל שביום ההפגשה במחשב לא היה מידע על פער בין הימים, והפער התברר מאוחר יותר – העובד אמור לפנות ללשכת התעסוקה כדי לבקש להשלים את הימים.

חשוב להדגיש כי הרישום בלשכת התעסוקה אינו מחליף את חובת הגשת התביעה לדמי אבטלה בהפסקת עבודה לראשונה, ועדכון המצב התעסוקתי בלשכת התעסוקה אינו מחליף את העדכון בביטוח הלאומי.

<u>אפשרות לדיווח של המעסיק ללשכת התעסוקה</u> - לשכת התעסוקה פרסמה אפשרות למעסיק לדווח על עובדים שהופסקה עבודתם (ל-50 עובדים ומעלה), בתנאים המפורטים באתר לשכת התעסוקה [דף הבית של לשכת התעסוקה/מעסיקים/דיווחי מעסיקים על עובדים מפוטרים או היוצאים לחופשה ללא תשלום (חל"ת) ל-50 ומעלה].

אישור רישום בלשכת התעסוקה נשלח לעובדים לטלפון הנייד ובדואר האלקטרוני תוך מספר ימים מהרישום של המעסיק בלשכת התעסוקה.

מעסיק שמדווח ללשכת התעסוקה אמור לדווח מיד לאחר הפסקת העבודה.

<u>הדיווח של העובד למוסד לביטוח לאומי (דמי אבטלה ומענק הסתגלות מיוחד)</u>

בהפסקת העבודה לראשונה העובד מגיש תביעה לדמי אבטלה או בקשה למענק הסתגלות מיוחד. לאחר מכן עליו לדווח על שינויים.

האחריות לדיווח על כל שינוי במצבו התעסוקתי של העובד מוטלת על העובד, כי הוא מקבל את דמי האבטלה/מענק הסתגלות מיוחד מהביטוח הלאומי.

הטופס הדיגיטלי שבאתר הביטוח הלאומי כולל דיווח **לגבי כל מעסיק בנפרד:**

- הטופס הדיגיטלי למובטלים נמצא באתר הביטוח הלאומי תחת הכותרת: עדכון מצב תעסוקה למובטלים (כולל חזרה לעבודה, יציאה לחל"ת, פיטורין, התפטרות).

- הטופס הדיגיטלי לבני 67 ומעלה נמצא באתר הביטוח הלאומי תחת הכותרת: מענק הסתגלות לבני 67 ומעלה. אתר הביטוח הלאומי מפנה לטופס הדיגיטלי גם בעת בקשה למענק הסתגלות מיוחד בפעם הראשונה. יש לוודא רישום נכון בטופס הדיגיטלי של סיבת הפסקת העבודה מכל המעסיקים.

לטופס הדיגיטלי אפשר להגיע גם דרך דף הבית שבאתר הביטוח הלאומי בלשונית "עדכון מצב תעסוקה למובטלים".
כדי להיכנס לטופס הדיגיטלי יש לרשום את מספר הזהות של המובטל ואת תאריך הנפקת תעודת הזהות (אין צורך בקוד האישי ובסיסמה לאתר האישי).

המוסד לביטוח לאומי מסר כי הטופס הדיגיטלי אינו תומך בשלב זה בדיווח של מובטלים שמקבלים דמי אבטלה לפי הכללים שבצו סיווג מבוטחים, אך האפשרות הזאת נמצאת בפיתוח.

חשוב להבהיר ולהדגיש שאין לרשום בטופס הדיגיטלי את מועד סיום החל"ת הצפוי. אם העובד רשם את מועד סיום החל"ת הצפוי והחל"ת הוארך, עליו לתקן את הרישומים במערכת, כי המערכת מפסיקה לשלם לו דמי אבטלה או מענק הסתגלות מיוחד.

אין צורך לדווח למוסד לביטוח לאומי כל עוד לא חל שינוי, כולל על הארכת חל"ת (אם לא היה רשום במערכת מועד סיום חל"ת צפוי). כשיש שינוי אצל מעסיק אחד (למשל, הפסקת עבודה בשל הסגר רק אצל מעסיק אחד), העובד מתבקש לבדוק ולעדכן את המידע לגבי כל מקומות העבודה.

הטופס הדיגיטלי - המערכת מבקשת לעדכן על עבודה חדשה. לאחר מכן המערכת מפרטת את המעסיקים הקיימים במערכת, כולל תאריכי הפסקת עבודה אצל כל מעסיק, סיבת הפסקת העבודה (למשל: חופשה ללא תשלום) ותאריכי חזרה לעבודה.

המובטל מתבקש לסמן את האפשרויות לגבי כל מעסיק:

- אין שינוי בנתונים
- חזרתי לעבודה
- לא חזרתי לעבודה (כולל: המשך חל"ת/פיטורין/התפטרות)
- חזרתי לעבודה אבל בהמשך פוטרתי או התפטרתי
- יצאתי לחל"ת פעם נוספת

המובטל מתבקש לדווח על הסטטוס העדכני לגבי כל אחד מהמעסיקים, בכמה שלבים. נניח המובטל סימן שפוטר – עליו לעדכן את היום האחרון שבו שולם שכר בתום ההודעה המוקדמת.

להלן ההסברים:

- המובטל מדווח שהוא ממשיך להיות בחל"ת כאשר הוא מדווח על שינוי אצל מעסיק אחר ובהזדמנות הזאת מדווח שהחל"ת שלו הוארך.
- המובטל מדווח אם חזר לעבוד וממשיך לעבוד.
- המובטל מדווח אם חזר לעבוד ובהמשך פוטר, התפטר, או יצא שוב לחל"ת.
- המובטל מדווח אם פוטר.
- המובטל מדווח אם התפטר.
- המובטל מדווח בטופס הדיגיטלי אם לא חל שינוי במצבו אצל המעסיק, בכל מקרה שהוא מעדכן מצב תעסוקתי אצל מעסיק אחד או יותר ויש מעסיק שלא חל אצלו שינוי.

משלוח מידע נוסף לביטוח הלאומי לזכאות לדמי אבטלה

בהמשך לעדכון המעמד בטופס הדיגיטלי, המוסד לביטוח לאומי מבקש לשלוח את המסמכים המפורטים להלן:

- עובד שפוטר מצרף לדיווח הדיגיטלי את מכתב הפיטורים, שכולל גם את ההודעה המוקדמת, אם קיבל.
- עובד שיוצא לחל"ת מצרף לדיווח הדיגיטלי את מכתב המעסיק על תקופת החל"ת הצפויה, ככל שהעובד קיבל מהמעסיק את המכתב.
- עובד שמוצא עבודה חדשה בזמן שהוא מקבל דמי אבטלה, מצרף לדיווח הדיגיטלי את תלושי המשכורת בכל חודש עבודה, או מכתב, כפי שמוסבר בהמשך המאמר.

ככל שלא נפתח בטופס הדיגיטלי "חלון" לצירוף מסמכים, אפשר להעביר את המסמכים דרך האתר האישי של המובטל או באתר האינטרנט הכללי, בלחיצה על העלאת מסמכים ובחירת נושא "אבטלה". אפשר (אך פחות מומלץ) לשלוח אותם בפקס למחלקת אבטלה בסניף.

כל מי שאינו מדווח בטופס הדיגיטלי על השינויים במצבו התעסוקתי, מדווח למוסד לביטוח לאומי דרך האתר או בפקס, ומצרף אישורים על השינוי במצב התעסוקתי (יש יתרון בדיווח מקוון כי העדכון נעשה אוטומטית).

<u>הדיווח של המעסיק</u>

כשעובד מגיש תביעה לדמי אבטלה או בקשה למענק הסתגלות מיוחד לראשונה – המעסיק משדר טופס 100 וקובץ הפסקת עבודה למוסד לביטוח לאומי.

המעסיק אמור לדווח למוסד לביטוח לאומי על **השינויים** במצבו התעסוקתי של העובד באמצעות שני קבצים עיקריים: קובץ הפסקת עבודה וקובץ סיום/ביטול חל"ת. בקרוב המעסיק אמור לקבל משוב על שידור הקבצים.

המוסד לביטוח לאומי פרסם באתר האינטרנט וברשתות החברתיות הודעה למעסיקים עם הנחיות בנוגע לדיווח על עובדים שהופסקה עבודתם.

<u>מעסיק במשק בית</u>

לפי אתר הביטוח הלאומי, מעסיק במשק בית, שהפסיק את העבודה של העובד לראשונה (פיטר את העובד או הוציא אותו לחל"ת), מוסר לו טופס בל/1514 (אישור על תקופת עבודה ושכר) ומציין בסיבת הפסקת העבודה: סיבה אחרת – משבר הקורונה. המעסיק יכול גם למסור לעובד מכתב חתום בחתימת המעסיק שבו מצויין שהפסקת העבודה היא עקב משבר הקורונה.

<u>מוקד תמיכה למעסיקים לדיווחים בעבור עובדים במשבר הקורונה</u>

המוסד לביטוח לאומי הקים מוקד תמיכה למעסיקים לבירורים בכל הקשור לדיווחי המעסיקים למוסד לביטוח לאומי בקשר עם תביעות עובדים במשבר הקורונה בלבד.

1. טופס 100.
2. קובץ הפסקת עבודה.
3. קובץ ביטול או סיום חל"ת.

המוקד פועל בימים ראשון עד חמישי בין השעות 8.00 עד 13.00 במספר טלפון 02-5393722.

אין לפנות למוקד לשאלות שאינן קשורות לדיווחי המעסיקים לעיל ואין לפנות למוקד בכל הקשור לדמי האבטלה ולמענק הסתגלות מיוחד.

<u>דיווח טופס 100 באמצעות מערכות השכר – WCF</u>

המעסיק משדר טופסי 100 ישירות מתוכנת השכר למוסד לביטוח לאומי עבור עובד שמגיש תביעה לדמי אבטלה ועבור עובד שמבקש מענק הסתגלות מיוחד. טופס 100 כולל את תאריך תחילת העבודה של העובד אצל המעסיק.
כאשר הנתונים מטופס 100 לא נקלטו נכון במוסד לביטוח לאומי, שידור טופס 100 פעם נוספת אמור לבטל את הטופס הקודם.

דמי אבטלה - המעסיק אינו משדר פעם נוספת טופס 100 בעבור עובד שפטור מהגשת תביעה חדשה לדמי אבטלה (כמו במקרה של עובד שהוצא לחל"ת לראשונה בחודש מרץ 2020 ואילך, קיבל דמי אבטלה, חזר לעבוד והוצא שוב לחל"ת בחודש ספטמבר 2020).

מענק הסתגלות מיוחד - המענק מותנה בכך שהעובד היה עובד שכיר (אצל מעסיק אחד או יותר) בתקופה של 3 חודשים רצופים לפחות בתכוף לפני החודש שבו פוטר או שהוצא לחל"ת כפוי, לראשונה.

בתכנית לסיוע כלכלי נוספה המילה "לראשונה". כלומר, לאחר הפסקת העבודה לראשונה במהלך התקופה הקובעת, המוסד לביטוח לאומי לא יבדוק יותר את תקופת העבודה לעניין הזכאות למענק אם העובד יחזור לעבוד ועבודתו תופסק פעם נוספת.

נמסר מהביטוח הלאומי כי כאשר מובטל שזכאי למענק הסתגלות מיוחד עבד 3 חודשים ברציפות קודם לזכאותו הראשונית למענק, לא ידרשו ממנו לעמוד פעם נוספת בתנאי הזה, גם אם חזר לעבודה לפרק זמן מוגבל והוצא שוב לחל"ת או פוטר.

<u>אופן הדיווח על הפסקת עבודה ועל ביטול/סיום חל"ת</u>

1. **קובץ הפסקת עבודה - דיווח על תאריך הפסקת עבודה וסיבת הפסקת העבודה של כל עובד בנפרד**.

המעסיק מדווח בקובץ על כל עובד שעבודתו הופסקה לראשונה וגם על עובד שהיה בחל"ת, חזר לעבוד והופסקה עבודתו פעם נוספת (חל"ת נוסף, פיטורים או התפטרות).
בקובץ הזה יש לרשום את התאריך של יום העבודה האחרון שלפני הפסקת העבודה ולא את היום הראשון של החל"ת (אם מועד ההוצאה לחל"ת הוא יום ראשון, יום הפסקת העבודה הוא לפי המוסכם אצל המעסיק, כלומר, בדרך כלל יום חמישי או יום שישי).
הקובץ אינו כולל את משך החל"ת הצפוי. את המידע הזה המעסיק מוסר לעובד במכתב.
סיבת הפסקת העבודה יכולה להיות: יציאה לחל"ת ביוזמת המעסיק בשל משבר הקורונה או ביוזמת העובד, פיטורים, התפטרות, פרישה לפנסיה וכדומה.

2. **קובץ ביטול/סיום חל"ת - דיווח על עובדים שחזרו לעבודה ודווח קודם לכן שיצאו לחל"ת בעקבות משבר הקורונה.**

בקובץ הזה יש לרשום את היום הראשון שבו חזר העובד לעבודה (תאריך תחילת העבודה האחרון) ולא את תאריך סיום החל"ת.

הדרכים לדווח על הקבצים 1 עד 2 לעיל

- <u>דיווח באמצעות לשכות שכר/מעסיקים מקושרים למערכת "קשרים עסקיים"-B2B וכן באמצעות כספות</u>.
- <u>דיווח כל קובץ לעיל באמצעות "אתר התשלומים" ע"י מעסיק</u> - (אתר התשלומים/מעסיקים/שידור נתוני אבטלה וחל"ת בחירום). יש צורך בהזדהות באמצעות מזהה פנקס (במערכת ייצוג לקוחות ניתן לאחזר את המזהים עבור המעסיקים).
- <u>דיווח מרוכז של כל קובץ לעיל בנפרד באמצעות "מערכת ייצוג לקוחות"</u> - (שידור קובצי אבטלה וחל"ת). הודעת עדכון מפורסמת במערכת ייצוג לקוחות. קבצים מרוכזים ניתן להכין במערכות: מיכפל, טמל-שקלולית, רווחית ועוקץ. לקבלת הסבר יש להיכנס למערכת השכר. כל בית תוכנה פרסם דברי הסבר מפורטים. אין לפנות למוסד לביטוח לאומי.

דיווח בטעות על תאריך חזרה לעבודה או על תאריך הפסקת עבודה

עובדים או מעסיקים מדווחים לפעמים על תאריכי חזרה לעבודה או על תאריכי הפסקת עבודה שגויים. **חשוב מאד להקפיד לדווח ללשכת התעסוקה ולמוסד לביטוח לאומי על התאריכים המדויקים.** כל דיווח משפיע על זכאות העובד לדמי אבטלה/מענק הסתגלות מיוחד.

מצב תעסוקתי שגוי יכול לגרום לכך שהמובטל לא יקבל דמי אבטלה או מענק הסתגלות מיוחד, אף על פי שהוא זכאי לקבל את התשלום, או שיקבל תשלום ביתר ויתבקש להחזיר לאחר שהטעות תתוקן.

תיקון רטרואקטיבי של מצב תעסוקתי למענק הסתגלות מיוחד, שיוצר הפרשים בחודש מסויים, יטופל בהמשך התהליך.

לכן תמיד רצוי שהמעסיק ידווח לביטוח הלאומי על השינוי במצב התעסוקתי של העובדים (הפסקת עבודה או חזרה לעבודה) בשידור הקבצים הרלוונטיים, לאחר שהשינוי נעשה בפועל, ולאחר מכן העובד יבדוק באתר הביטוח הלאומי אם המידע לגביו מעודכן אצל כל המעסיקים שהוא קשור אליהם.

העדכון האחרון יקבע בעבור המוסד לביטוח לאומי, בלי קשר מי דיווח עליו – המעסיק או העובד. תמיד עדיף עדכון מקוון בטופס הדיגיטלי כדי לקצר את זמן הטיפול בתשלום.

העובד בלבד אחראי על עדכון השינויים באתר לשכת התעסוקה ואם יש טעות, העובד פונה ללשכת התעסוקה.

עובד שקיבל תשלום ביתר - יכול להחזיר את הסכום העודף או לפנות לוועדה לביטול חובות במוסד לביטוח לאומי.

תיקון על ידי העובד - העובד יכול לתקן ולעדכן את המועד הנכון של הפסקת העבודה או של החזרה לעבודה בטופס הדיגיטלי באתר הביטוח הלאומי.

תיקון על ידי המעסיק - המעסיק מתקן דיווח כדלקמן:

- תיקון דיווח של המעסיק על חזרה של עובד מחל"ת או על ביטול חל"ת – המעסיק מדווח את המועד הנכון של החזרה לעבודה של העובד בקובץ סיום/ביטול חל"ת.
- אם המעסיק דיווח בטעות שהעובד חזר לעבוד, אך העובד עדיין בחל"ת – המעסיק מדווח בקובץ ביטול/סיום חל"ת את תאריך התחלת העבודה הראשון אצלו.

למשל, עובד החל לעבוד אצל המעסיק ביום 1.1.2018, הוצא לראשונה לחל"ת כפוי ביום 15.3.2020 וטרם הוחזר לעבודה. המעסיק בטעות דיווח בקובץ שהעובד חזר לעבודה ביום 1.5.2020. כדי לתקן את הדיווח, המעסיק משדר בקובץ כמועד חזרה לעבודה את התאריך 1.1.2018 (הסבר: רשום כעת במוסד לביטוח לאומי שמאז 1.1.2018 העובד יצא לחל"ת ביום 15.3.2020 ולא שב לעבודה מאז 15.3.2020).

עובד שהופסקה עבודתו ומגיש תביעה לדמי אבטלה או בקשה למענק הסתגלות מיוחד

להלן סוגי העובדים המובטלים שמגישים תביעה לדמי אבטלה (לרבות תביעה חוזרת לדמי אבטלה למובטל חוזר) או בקשה למענק הסתגלות מיוחד בפעם הראשונה:

1. עובד שמופסקת עבודתו לראשונה. העובד הוצא לחל"ת כפוי, או פוטר/התפטר ללא חל"ת.
2. עובד שהגיש בעבר תביעה לדמי אבטלה אך תביעתו נדחתה, או שלא הגיע לו מענק הסתגלות מיוחד (למשל, בשל חוסר בחודשי עבודה או שלא היו לו מספיק ימים רצופים בחל"ת כפוי). והוא חזר לעבוד והופסקה עבודתו פעם נוספת.
3. למובטל חוזר שמגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה לאחר שהסתיימה תקופת האבטלה שלו.

דיווח רטרואקטיבי

בתביעה רטרואקטיבית לדמי אבטלה (כפוף לסעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי), יש להוכיח רישום במועד בלשכת התעסוקה. בלי רישום בלשכת התעסוקה, אין זכאות לדמי אבטלה.

אפשר להגיש בשלב זה בקשה למענק הסתגלות מיוחד רטרואקטיבי מחודש מרץ 2020. חשוב לוודא שהנתונים מעודכנים בטופס הדיגיטלי.

<u>העובד</u>

דמי אבטלה - העובד נרשם מיד בלשכת התעסוקה ומגיש תביעה לדמי אבטלה למוסד לביטוח לאומי (עדיף תביעה מקוונת, לפי ההסברים שבאתר הביטוח הלאומי). למען הסר ספק, העובד מגיש תביעה מקוונת או תביעה בטופס 1500. טופס 1514 שהתקבל מהמעסיק אינו מחליף את הגשת התביעה.

מענק הסתגלות מיוחד - עובד בגיל 67 ומעלה מגיש בקשה למענק הסתגלות מיוחד בטופס הדיגיטלי שבאתר הביטוח הלאומי, או בטופס 489 שמופיע באתר הביטוח הלאומי, או פונה למוקד הייעוץ לאזרח הוותיק 9696* או למוקד הטלפוני 6050* כדי שימלאו את הטופס בעבורו (המענק לגיל 67 ומעלה אינו מותנה ברישום בלשכת התעסוקה ודרישת עבודה של המובטל).

הביטוח הלאומי פרסם שאין צורך לצרף לבקשה למענק הסתגלות מיוחד את אישור המעסיק על הפסקת העבודה (המידע מגיע מהמעסיק) או אישורי פנסיה (מתקבלים בטופס 126 ממשלמי הפנסיה).

עצמאי שמסווג כעובד שכיר לפי צו סיווג מבוטחים - בשלב זה המעסיק לפי הצו אינו יכול לשדר טופס 100 או טופס 126 למוסד לביטוח לאומי. העצמאי חייב לעדכן את המעמד כדלקמן:

עצמאי בגיל 67 ומעלה שכלול בצו, שהופסקה עבודתו, מביא הוכחות לפקיד הביטוח והגבייה בסניף כדי שמעמדו כעובד שכיר יהיה מעודכן במערכת הביטוח הלאומי, לצורך זכאות למענק הסתגלות מיוחד.

תביעות לדמי אבטלה של עצמאים שמסווגים כעובדים שכירים לפי צו סיווג מבוטחים שמוגשים למוסד לביטוח לאומי החל מיום 1.7.2020 – בהתאם להוראות של הביטוח הלאומי, אין להגיש תביעות ללא טופסי 806/857 מלאים מכל המעסיקים לפי הצו, עם כל הפרטים שבטופס (או תחליף מהמעסיק לפי הצו עם כל הפרטים שבטופס).

<u>המעסיק</u>

בהפסקת עבודה לראשונה מיום 1.6.2020 ואילך, המעסיק משדר למוסד לביטוח לאומי טופס 100 וגם קובץ על הפסקת עבודה. מעסיק שאינו משדר טופס 100 מוסר לעובד טופס 1514 (אישור המעסיק על תקופות עבודה ושכר).

המעסיק אינו יכול לשדר נתונים רטרואקטיבית על עובד שהופסקה עבודתו עד 31.5.2020 ולא דיווח עליו עד יום זה. אפשר לתת לעובד טופס 1514 עבור תביעה לדמי אבטלה.

המוסד לביטוח לאומי מסר כי דיווח של המעסיק על יציאה לחל"ת/פיטורין/התפטרות בפעם הראשונה, יכלול שידור טופס 100 (הכולל תאריך תחילת עבודה ראשון אצל המעסיק) וכן שידור קובץ הפסקת עבודה הכולל סיבת הפסקת העבודה ותאריך הפסקת העבודה (יום העבודה האחרון שבו עבד העובד).
לדוגמה, על עובד שהחל לעבוד ביום 1.1.2018 ויצא לחל"ת לראשונה ביום 13.9.2020 (יום העבודה האחרון לפני החל"ת) - יש לשדר לגביו טופס 100 הכולל תאריך תחילת העבודה הראשון וכן שידור קובץ הפסקת עבודה מתאריך 13.9.2020 (עם ציון יום העבודה האחרון) וכולל סיבת הפסקת העבודה: יציאה לחל"ת.

ניכוי 5 ימים ראשונים מדמי האבטלה רק פעם אחת - סעיף 179ו לחוק הביטוח הלאומי

5 ימי אבטלה ראשונים (המכונים בביטוח הלאומי: "**ימי אמתנה**") - על פי חוק הביטוח הלאומי, בכל תקופה של 4 חודשים רצופים לא מביאים בחשבון לצורך תשלום דמי אבטלה 5 ימי האבטלה הראשונים, שתחילתם בתאריך הקובע (הימים האלה משולמים למובטל בהמשך התקופה, ככל שהתייצב בלשכת התעסוקה ולא נמצאה לו עבודה).

בהוראת שעה לפי חוק החירום ולאחר מכן בתכנית לסיוע כלכלי, החל מהזכאות לדמי אבטלה לחודש יוני 2020 (שמשולמת בחודש יולי 2020) ועד תום התקופה הקובעת, ימי האמתנה מנוכים רק בפעם הראשונה, לפי התאריך הקובע של התביעה לדמי אבטלה, ולא יותר.

כלומר, מובטל שהופחתו 5 ימי אמתנה מדמי האבטלה שקיבל בחודש מרץ 2020 ואילך, לא יופחתו ימי אמתנה פעם נוספת בתקופה הקובעת.

דוגמאות לניכוי ימי אמתנה בחודש האבטלה הראשון:

- מי שנרשם לראשונה בלשכת התעסוקה ביום 15 במרץ 2020, נוכו ממנו 5 ימי אבטלה ראשונים, ולכן מספר ימי האבטלה המירבי שלו בחודש מרץ הוא 10. בחודשים הבאים לא ינוכו ממנו ימי אמתנה פעם נוספת.
- מי שנרשם לראשונה בלשכת התעסוקה ביום 1 באפריל 2020, נוכו ממנו 5 ימי אבטלה ראשונים, ולכן מספר ימי האבטלה המירבי שלו בחודש אפריל הוא 21. בחודשים הבאים לא ינוכו ממנו ימי אמתנה פעם נוספת.
- עובד שהופסקה עבודתו לראשונה בחודש ספטמבר 2020 לתקופה רצופה של 14 ימים בדיוק, שעומד בתנאי הזכאות לדמי אבטלה, יקבל 9 ימי אבטלה בלבד בחודש זה (14 ימים בניכוי 5 ימי אמתנה).

מובטל שמוצא עבודה זמנית בתקופת החל"ת אצל מעסיק אחר

מובטל שמוצא עבודה זמנית בתקופת האבטלה **אצל מעסיק אחר** (למשל, עובד בחל"ת כפוי שמוצא עבודה חדשה כשליח), נוקט **באחת** משתי אפשרויות לדווח על העבודה הזו:

1. המובטל מדווח למוסד לביטוח לאומי בטופס הדיגיטלי על תאריך התחלת העבודה ופרטי המעסיק החדש (שאינו מופיע ברישומי הביטוח הלאומי), כולל מספר תיק ניכויים. בדרך כלל מדובר במשכורת חודשית.

המובטל שולח את תלוש המשכורת (או התלושים) למוסד לביטוח לאומי בכל חודש עבודה באמצעות אתר האינטרנט או בפקס (לפי מספר הפקס במחלקת האבטלה בסניף). המוסד לביטוח לאומי מנכה את המשכורת מדמי האבטלה.

2. המובטל מדווח בכל חודש ללשכת התעסוקה על תאריכי הימים שבהם עבד באותו החודש, ומבקש שלא ירשמו את הימים שבהם עבד כימי אבטלה. בדרך כלל מדובר בעבודה יומית.

ככל שהמובטל בוחר לעדכן את לשכת התעסוקה בימי העבודה כדי שהם יעבירו למוסד לביטוח לאומי אישור אבטלה עם פחות ימי אבטלה, הוא יכול להעלות לאתר הביטוח הלאומי מכתב הסבר במקום את תלושי המשכורת.

להלן הודעה באתר הביטוח הלאומי למובטלים: "אם במהלך תקופת הזכאות לדמי אבטלה תקבלו הצעת עבודה מזדמנת ותבצעו אותה – חובתכם להודיע על תאריכי העבודה (בהם למעשה אינכם מובטלים) לביטוח הלאומי או לשירות התעסוקה: אם תודיעו לביטוח הלאומי – סכום ההכנסה ינוכה מסך דמי האבטלה המגיעים לכם, ואם תודיעו לשירות התעסוקה – בקשו שלא ירשמו אתכם כדורשי תעסוקה בתאריכים הספציפיים שבהם עבדתם".

מענק למובטל שעובד בשכר נמוך - מובטל שעובד 25 ימים לפחות בעבודה שהחל לעבוד בה לאחר שהחל להיות מובטל, ב-50% משרה ובשכר יומי נמוך מדמי האבטלה ליום, יכול להגיש לביטוח הלאומי תביעה למענק למובטל העובד בשכר נמוך.

הארכת חל"ת

המוסד לביטוח לאומי מבקש לא לרשום בטופס הדיגיטלי מועד חזרה צפוי מחל"ת. מי שרשם את המועד הצפוי והחל"ת הוארך, חייב לעדכן זאת בטופס הדיגיטלי כי דמי האבטלה או המענק לא ישולמו.

למובטל שלא רשם את מועד סיום החל"ת הצפוי והמעסיק האריך את החל"ת, הביטוח הלאומי מאריך את החל"ת באופן אוטומטי ואין צורך לדווח על הארכת החל"ת.

העובד - ככל שהעובד מעדכן מצב תעסוקתי אצל מעסיק מסויים בטופס הדיגיטלי החדש, באותה ההזדמנות הוא מתבקש להצהיר שהוא ממשיך להיות בחל"ת אצל המעסיק הנוסף (אם רשם את מועד סיום החל"ת הצפוי - עליו לבטל את הרישום).

המעסיק - המעסיק נותן לעובד מכתב על הארכת החל"ת ותקופת החל"ת הצפויה ואינו מדווח על הארכת החל"ת למוסד לביטוח לאומי.

תנאי סף לזכאות לדמי אבטלה בזמן חל"ת (מספר ימי חל"ת ואי קבלת שכר)

סעיף 179ה לחוק הביטוח הלאומי קובע שלא ישולמו דמי אבטלה לעובד שהעסקתו הופסקה ביוזמת המעסיק בשל הוצאתו לחל"ת, אלא אם מתקיימים שני התנאים כדלקמן (כמובן שלצורך זכאות לדמי אבטלה חייבים להתקיים כל התנאים המזכים בדמי אבטלה):

1. העובד הוצא לחופשה ללא תשלום ביוזמת המעסיק החל מיום 1.8.2020, לתקופת חל"ת רצופה של 14 ימים לפחות (ביציאה לחל"ת עד 31.7.2020 נדרשו 30 ימי חל"ת רצופים לפחות).
בספירת ימי החל"ת הרצופים נכללים גם ימי שישי, שבת וחגים.

תנאי סף אלה מתקיימים גם בזכאות למענק הסתגלות מיוחד, כדלקמן:

- עובד שהפסיק לעבוד עד יום 31.7.2020 - העובד פוטר או הוצא לחופשה ללא תשלום ביוזמת מעסיקו לתקופה רצופה של 30 יום לפחות.
- עובד שהפסיק לעבוד החל מיום 1.8.2020 - העובד פוטר מעבודתו או הוצא לחל"ת ביוזמת מעסיקו בשל התפרצות נגיף הקורונה, לתקופה רצופה של 14 ימים לפחות (ולא למשל, מי שהפסיק לעבוד בשל גילו או שיצא לפנסיה).

את מספר ימי החל"ת ניתן לחשב בעזרת מחשבון שנמצא באתר הביטוח הלאומי (יש לציין במחשבון את היום הראשון של החל"ת).

לדוגמה לפי המחשבון:
- אם תאריך היציאה לחל"ת הוא יום חמישי 17.9.2020 (יום עבודה אחרון הוא יום רביעי 16.9.2020), כדי שתיבדק הזכאות לדמי אבטלה (או למענק הסתגלות) יש להיות בחל"ת לפחות עד תאריך 30.9.2020 (כולל יום זה).
- אם תאריך היציאה לחל"ת הוא יום שישי 18.9.2020 (יום עבודה אחרון הוא יום חמישי 17.9.2020), כדי שתיבדק הזכאות לדמי אבטלה (או למענק הסתגלות) יש להיות בחל"ת לפחות עד תאריך 1.10.2020 (כולל יום זה).

2. העובד אינו זכאי לשכר בתקופת החל"ת.

הבהרות מאת המוסד לביטוח לאומי לעניין משבר הקורונה

- מי ששוהה בחופשה ללא תשלום מרצונו, ללא סיבה מוצדקת, יכול להיות זכאי לדמי אבטלה רק לאחר 90 ימים מיום היציאה לחל"ת.
- ככל שהמעסיק מחזיר את העובד לעבוד אצלו, אפילו למשרה חלקית או ליום עבודה אחד:

העובד והמעסיק מדווחים למוסד לביטוח לאומי (באחריות העובד לדווח גם ללשכת התעסוקה) והזכאות לתשלום דמי האבטלה תיבדק במוסד לביטוח לאומי.

להלן מתוך אתר הביטוח הלאומי: "בתקופת החופשה ללא תשלום המעסיק לא יכול לזמן אותך לעבודה כלשהי, גם אם מדובר בימים בודדים. אם חזרת לעבודה ולו גם לימים ספורים, לא ישולמו לך דמי אבטלה עבור חודש זה".

- הטבות שכר ושכר נוסף **כולל הגילום שלהם**, המשולמים בחודשים מלאים של החל"ת, אינם משכורת, ויש לייחס אותם לחודש העבודה האחרון שלפני החל"ת. זאת, על פי הנהלים הרגילים בשגרה (חוזר הביטוח הלאומי 1458 משנת 2015) והבהרות נוספות שמסר הביטוח הלאומי בשל משבר הקורונה.
- על פי תקנות הביטוח הלאומי בעניין פריסת שכר, שכר נוסף המשולם לאחר תקופת החל"ת, יש לפרוס לפי תקנות הפריסה רק בחודשים שבהם העובד עבד אפילו יום עבודה אחד, וללא החודשים שבהם העובד היה בחל"ת במשך חודש מלא.
- כיוון שקבלת משכורת בזמן חל"ת שוללת זכאות לדמי אבטלה, הובהר במפורש כי חוזר 1458 רלוונטי אמנם גם למי שנמצא בחל"ת ביוזמת המעסיק בזמן משבר הקורונה ומקבל דמי אבטלה, אך הביטוח הלאומי מתכנן לשנות את החקיקה, כך שלא ניתן יהיה לתבוע הפרשי דמי אבטלה בשל הטבות אלה בזמן זכאות לדמי אבטלה בחל"ת.

לאור האמור לעיל, אין לתבוע הפרשי דמי אבטלה בשל הטבות שכר ושכר נוסף שהיו בתקופה של חל"ת כפוי במשבר הקורונה, כדי שלא תעלה הטענה שהעובד קיבל משכורת בזמן החל"ת.

- מובטל שמקבל תשלומים לאחר שנותקו יחסי העבודה לחלוטין (פוטר או התפטר) ולאחר שכבר הוחלט בתביעה ונקבע הבסיס לתשלום דמי האבטלה, והתשלומים שייכים לתקופת העבודה כמו הפרשי שכר, בונוס, עמלה וכדומה – עליו ליידע את פקיד תביעות אבטלה כדי שיעדכן את הבסיס לקביעת דמי האבטלה. תשלומים ששולמו תוך כדי ועקב ניתוק יחסי עבודה, כמו פיצויים או חודשי הסתגלות, שפטורים מתשלום דמי ביטוח – אינם רלוונטיים לבסיס החישוב של דמי האבטלה.
- הדיווח ותשלום דמי הביטוח של המעסיק בטופס 613 בעד החל"ת בחודשים המלאים נדחה (למעסיק שמעוניין בכך) ליום 15.1.2021 לכל העובדים בחל"ת מלא בחודשים אפריל ועד נובמבר 2020.
- מעסיק שכל עובדיו יצאו לחל"ת במשך חודש מלא, חייב לדווח על אי ההעסקה כדי לא לקבל קביעות בשל היעדר דיווח. מעסיק שקיבל קביעות ולא העסיק עובדים באותו החודש, ידווח מיד על אי העסקה.
- הדיווחים הרבעוניים על פרטי העובדים שבחל"ת נדחו גם הם, לכל מעסיק שמעוניין בכך (כדי שכרטיסי העובדים לא יחוייבו בסכום שעדיין לא שולם ולא ידוע אם ישתנה).

במקום הדיווחים הרבעוניים, המעסיק מתבקש לדווח קובץ שנתי בסוג משרה מתאים בחודש ינואר 2021. הקובץ יכלול את פרטי העובדים שהיו בחל"ת בחודשים מלאים במהלך כל שנת 2020.

- סעיף 6 לתקנות הביטוח הלאומי (הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח), תשל"א-1971, מחייב את המעסיק לשלם דמי ביטוח בעבור עובד בחל"ת בחודש מלא, כמפורט בסעיף. סעיף 6(ג) לתקנות מאפשר למעסיק שמעוניין בכך, לנכות מהעובד את דמי הביטוח האמורים, ששילם למוסד לביטוח לאומי.

  להלן נוסח סעיף 6(ג) לתקנות: "המעסיק רשאי לנכות מכל סכום המגיע ממנו לעובד את דמי הביטוח ששילם כאמור". כלומר, על פי התקנה, מעסיק שלא שילם את דמי הביטוח למוסד לביטוח לאומי אינו רשאי לנכות אותם מהעובד.

- אין דחייה בשידור טופס 126 חציוני 1-6/2020 ובשידור טופס 126 סופי לשנת 2019 ולכן מעסיקים שלא שידרו את הטופס מתבקשים לשדר אותו באופן מיידי כדי למנוע קביעות בהיעדר דיווח.

חזרה לעבודה מחל"ת

<u>המעסיק</u>

המעסיק מדווח למוסד לביטוח לאומי על החזרה לעבודה של העובדים בקובץ ביטול/סיום חל"ת. המוסד לביטוח לאומי מסר כי בחזרה לעבודה מתקופת חל"ת המעסיק מדווח את תאריך תחילת העבודה האחרון.

<u>העובד</u>

דווח ללשכת התעסוקה – העובד מדווח על הפסקת החל"ת או על ביטולו, ועל החזרה לעבודה, כדי שלשכת התעסוקה לא תעביר למוסד לביטוח לאומי אישורי אבטלה שגויים.

לשכת התעסוקה פרסמה בקשר לדיווח על חזרה/תחילת עבודה, כדלקמן:

1. נדרש לדווח תחילת עבודה רק לאחר תחילת העבודה בפועל.
2. בדיווח על חזרה לעבודה במשרה מלאה יופסק הדיווח לביטוח הלאומי החל ממועד תחילת העבודה.
3. בדיווח על חזרה לעבודה במשרה חלקית, ימשיכו לדווח על ימי האבטלה לביטוח הלאומי.
4. אם המובטל החל לעבוד כעצמאי – אין לדווח ללשכת התעסוקה על תחילת העיסוק העצמאי. העדכון נעשה במוסד לביטוח לאומי.

דיווח למוסד לביטוח לאומי – העובד בודק בטופס הדיגיטלי באתר הביטוח הלאומי אם המידע מעודכן ומעדכן, אם צריך. הטופס כולל אפשרות לדווח אם העובד חזר לעבוד וממשיך לעבוד.

חזרה לעבודה אצל המעסיק שהוציא לחל"ת, אפילו למשרה חלקית או ליום עבודה אחד, מפסיקה את הזכאות לדמי האבטלה או שוללת את הזכאות לפי מספר הימים שבהם העובד היה בחל"ת כפוי.

מובטל שמסרב לחזור לעבודה אצל המעסיק שהוציא אותו לחל"ת, אינו זכאי לקבל דמי אבטלה (הוא אינו דורש עבודה ולכן אינו כלול בהגדרת מובטל).

ההודעה שהעובד מקבל מהמוסד לביטוח לאומי לאחר החזרה מהחל"ת

הביטוח הלאומי מודיע למובטל בכתב על שנת האבטלה הכוללת שלו (למשל, 1.3.2020 ועד 28.2.2021 למי שהרישום שלו בלשכת התעסוקה לראשונה היה בחודש מרץ 2020). כשהעובד חוזר לעבודה בתום כל חל"ת הוא מקבל הודעה שהזכאות שלו לדמי אבטלה מבוטלת מהיום שבו חזר לעבודה ועד סיום שנת האבטלה, כי זה המידע שיש בידי הביטוח הלאומי באותו הזמן.

בכל חודש המובטל מקבל דיווח שכולל את מספר ימי הזכאות האישית (ללא קשר להארכת הזכאות לפי התכנית לסיוע כלכלי), אם הופחתו מדמי האבטלה הכנסות כעצמאי, כמה ימים דווחו מלשכת התעסוקה, כמה ימים הופחתו מסיבות שונות (כמו ימים שבהם ההכנסה כעצמאי בממוצע יומי עלתה על דמי האבטלה בכל יום) כמה ימים נוצלו מתוך הזכאות האישית ואת פירוט דמי האבטלה והניכויים שנוכו.

חל"ת חוזר במהלך תקופת האבטלה - הוצאת העובד לחל"ת פעם נוספת

<u>חובות המעסיק</u> - המעסיק נותן לעובד מכתב הודעה על תקופת החל"ת הנוסף ומשדר למוסד לביטוח לאומי קובץ הפסקת העבודה שכולל מועד הפסקת העבודה וסיבת הפסקת העבודה (חל"ת). אם אין דיווח על החזרה מהחל"ת הקודם המעסיק אינו יכול לשדר קובץ הפסקת עבודה בעבור החל"ת החדש.

המוסד לביטוח לאומי מסר כי דיווח של המעסיק על עובד שיצא לחל"ת בפעם השנייה ואילך מתבצע באמצעות שידור קובץ הפסקת עבודה, שכולל את הסיבה להפסקת העבודה ואת תאריך הפסקת העבודה של יום העבודה האחרון.
לדוגמה, עובד שיצא לחל"ת ראשון ביום 15.3.2020, קיבל דמי אבטלה, חזר לעבודה ביום 1.5.2020 ויצא שוב לחל"ת בחודש ספטמבר 2020 – המעסיק מדווח בקובץ הפסקת עבודה על הפסקת העבודה מהיום האחרון שבו העובד עבד בחודש ספטמבר 2020 ואת סיבת הפסקת העבודה: חל"ת.
במקרה כזה אין לדווח בשדה של תחילת העבודה – להשאיר אותו ריק.

<u>חובות העובד</u> – העובד מעדכן מיד את לשכת התעסוקה.

העובד בודק בטופס הדיגיטלי אם התאריך שבו הוא חזר לעבוד ואם התאריך שבו הוא יצא שוב לחל"ת נוסף מעודכנים, ומעדכן, אם צריך (אין לדווח בטופס הדיגיטלי על מועד סיום צפוי של החל"ת). אמור להיפתח "חלון" שדרכו ניתן להעלות לאתר הביטוח הלאומי את המכתב של המעסיק הכולל את תקופת החל"ת הצפויה. אם לא נפתח ה"חלון" – יש להעביר את מכתב המעסיק דרך האתר או בפקס.

בטופס הדיגיטלי העובד מעדכן את הסטטוס לגבי כל מעסיק, כאשר יש כמה מעסיקים.

לדוגמה, עובד שהוצא לחל"ת בחודש מרץ 2020, קיבל דמי אבטלה וחזר לעבוד. המעסיק הוציא אותו לחל"ת פעם נוספת בחודש ספטמבר 2020 והעובד טרם חזר לעבוד:

כדי לקבל שוב דמי אבטלה:

1. העובד חידש את הרישום בלשכת התעסוקה.
2. העובד בדק באתר האישי במוסד לביטוח לאומי אם המידע לגביו מעודכן אצל כל המעסיקים:

- ככל שהמידע היה מעודכן, הוא היה אמור להעביר למחלקת האבטלה בסניף דרך אתר הביטוח הלאומי את מכתב המעסיק על הפסקת העבודה ותקופת החל"ת הצפוייה.
- העובד בדק שמועד סיום החל"ת הצפוי אינו רשום באתר הדיגיטלי.
- ככל שהמידע לא היה מעודכן, הוא היה אמור לדווח בטופס הדיגיטלי על מצבו התעסוקתי המעודכן אצל כל המעסיקים שלו. לגבי המעסיק שהוציא אותו לחל"ת פעם נוספת הוא מדווח שיצא לחל"ת נוסף מהמעסיק הספציפי וחזר להיות מובטל (הוא אינו רושם את מועד סיום החל"ת הצפוי בטופס הדיגיטלי) ושולח למחלקת אבטלה בסניף דרך האתר את מכתב המעסיק על הפסקת העבודה ועל תקופת החל"ת הצפוייה.

3. כיוון שהופסקה העבודה בתוך תקופת האבטלה, הוא אינו מגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה.

צו סיווג מבוטחים - ההנחיות לעיל חלות גם על מבוטחים שמנכים מהם דמי ביטוח כעובדים שכירים לפי צו סיווג מבוטחים.

מובטלים שמקבלים דמי אבטלה לפי צו סיווג מבוטחים - אינם יכולים לעדכן את המעמד בשלב זה בטופס הדיגיטלי (נמצא בפיתוח).

יש לפעול לפי הפרסומים של המוסד לביטוח לאומי.

פיטורי עובד לאחר חל"ת כפוי (העובד קיבל דמי אבטלה בתקופת משבר הקורונה)

<u>חובות המעסיק</u> - כאשר עובד הוחזר לעבודה (הפסקת החל"ת), המעסיק משדר בקובץ ביטול/סיום חל"ת את תאריך תחילת העבודה, שהוא היום הראשון לחזרתו לעבודה. כאשר העובד מפוטר/מתפטר לאחר שהעובד כבר קיבל דמי אבטלה בתקופת משבר הקורונה (בתוך תקופת האבטלה), המעסיק מדווח בקובץ הפסקת עבודה על תאריך הפסקת העבודה וסיבת הפסקת העבודה (בשל פיטורים או התפטרות).

יש למעסיק שלוש אפשרויות לדווח בעת הפיטורים:

- כאשר העובד פוטר ותקופת ההודעה המוקדמת ניתנה לעובד לפני ניתוק יחסי העבודה - תאריך הפסקת העבודה הוא היום האחרון של העבודה.
- כאשר העובד פוטר והמעסיק משלם חלף הודעה מוקדמת (פיצוי בשל אי מתן הודעה מוקדמת) - תאריך הפסקת העבודה הוא היום האחרון שבעדו ניתן הפיצוי, אך לא יותר מ-30 ימים לפי החוק.
- כאשר העובד התפטר - תאריך הפסקת העבודה הוא היום האחרון של העבודה.

<u>חובות עובד לאחר חל"ת כפוי</u> - כאשר העובד מפוטר או מתפטר לאחר תקופה של חל"ת כפוי, העובד מדווח ללשכת התעסוקה ולמוסד לביטוח לאומי על שני תאריכים:

1. תאריך החזרה לעבודה בסיום החל"ת (לא ניתן לדווח בטופס הדיגיטלי על תאריך עתידי בשדה זה).
2. תאריך הפיטורים (ניתוק יחסי העבודה) או הפסקת העבודה בשל הפיטורים (בטופס הדיגיטלי הוא היום האחרון שבו שולם לעובד שכר, בתום ההודעה המוקדמת. תאריך זה יכול להיות תאריך עתידי).

הפער בין שני התאריכים נובע מימי העבודה לצורך עריכת שימוע, למשל, וימי ההודעה המוקדמת שהיו בפועל, או ימים שכלולים בפיצוי בשל אי מתן הודעה מוקדמת חוקית. המוסד לביטוח לאומי מסר שעובד יכול לדווח שלא קיבל הודעה מוקדמת.

העובד בודק באתר הדיגיטלי של הביטוח הלאומי אם המידע האמור מעודכן, ואם לא מעודכן, הוא מעדכן את המצב התעסוקתי אצל כל המעסיקים.

העובד שולח למחלקת האבטלה דרך האתר את מכתב המעסיק על סיום העבודה. המעסיק אמור לציין במכתב את התקופה שבעדה שולם פיצוי בשל הודעה מוקדמת, או שלא שולם פיצוי בשל הודעה מוקדמת.

חוק הודעה מוקדמת לפיטורים ולהתפטרות, תשס"א-2001 - לפי סעיף 2 לחוק הודעה מוקדמת, המעסיק שמפטר את העובד וגם העובד שמתפטר חייבים לתת הודעה מוקדמת בכתב. יש לציין בהודעה את יום הוצאת ההודעה ואת יום הכניסה לתוקף של הפיטורים או ההתפטרות.

לפי סעיפים 3 ו-4 לחוק זה, כל פיטורים או התפטרות מחייבים מתן הודעה מוקדמת, החל מיום אחד ועד חודש ימים, לפי פרק הזמן שבו הועסק העובד.

אם יחסי העבודה נותקו מיד ביוזמת המעסיק, המעסיק אמור לשלם על פי החוק פיצוי בשל אי מתן הודעה מוקדמת (חלף הודעה מוקדמת).

שלילת דמי אבטלה בתקופת ההודעה המוקדמת - תקופת ההודעה המוקדמת או התקופה שבעדה שולם הפיצוי בשל אי מתן הודעה מוקדמת שוללים זכאות לדמי אבטלה, בהתאם לצו הביטוח הלאומי (ביטוח אבטלה) (תשלום הבא כפיצוי על הפסד שכר), התשמ"א-1981.

העובד מוסר למוסד לביטוח לאומי מידע על תקופת ההודעה המוקדמת (כולל אם קיבל פיצוי בשל אי מתן הודעה מוקדמת) לצורך שלילת הזכאות לדמי אבטלה.

כשיש ריבוי מעסיקים, המוסד לביטוח לאומי מסר כי לא ישלול את הזכאות לדמי אבטלה של העובד שפוטר ממעסיק אחד (או יותר, אך לא פוטר מכל המעסיקים), אלא ינכה את סכום ההודעה המוקדמת מדמי האבטלה. העובד אמור להעביר למוסד לביטוח לאומי את האישור מהמעסיק על סכום ההודעה המוקדמת.

תשלום דמי ביטוח בשל פיצויים ובשל ההודעה המוקדמת - חוזר מעסיקים 1479 מיום 21.2.2019 מפרט את המצבים שבהם תשלומים סבירים המשולמים לעובד תוך כדי ועקב ניתוק מוחלט של יחסי העבודה פטורים מתשלום דמי הביטוח (כמו למשל פיצויי פיטורים סבירים ופדיון חופשה).

תשלום פיצוי בשל אי מתן הודעה מוקדמת לפי החוק **חייב** בתשלום דמי ביטוח (חלק עובד וחלק מעסיק), ויש לייחס אותו לתקופה שבעדה שולם.

התפטרות מסיבה לא מוצדקת - לעובד שמתפטר ללא סיבה מוצדקת יש 90 ימי שלילה של דמי אבטלה, למעט במקרים חריגים של ריבוי מעסיקים לאותו העובד, כשהעובד התפטר רק מחלק מהעבודות (המוסד לביטוח לאומי מפחית את סכום ההודעה המוקדמת מדמי האבטלה).

התפטרות מסיבה מוצדקת - סיבה מוצדקת להתפטרות אינה שוללת דמי אבטלה במשך 90 ימים ראשונים. סיבה מוצדקת להתפטרות היא, למשל, הרעה מוחשית בתנאי העבודה (פסק דין לדוגמה בבית הדין הארצי לעבודה: מיום 21.2.2005 בעניין גליה פיליפוביץ, ע"ע 000010/03), סיום חוזה העסקה, נסיבות במקום העבודה שלא מאפשרות להמשיך בעבודה ועוד.

המוסד לביטוח לאומי פרסם באתר האינטרנט, שעובד שהתפטר ממקום עבודה אחד כדי להתחיל עבודה במקום חדש, אך המעסיק החדש הפסיק את הפעילות, ויש לעובד הסכם עבודה עם המעסיק החדש – יראו את ההתפטרות כהתפטרות מוצדקת וניתן יהיה לבחון את הזכאות לדמי אבטלה בלי לחכות 90 ימים.

התפטרות נשים לאחר חופשת לידה - המוסד לביטוח לאומי מסר כי, ככלל, התפטרות נשים לאחר לידה אינה התפטרות מוצדקת, והקורונה אינה מוכרת כסיבה להתפטרות מוצדקת, למעט שני מצבים מיוחדים שבגינם ניתן יהיה להכיר בהתפטרות נשים לאחר לידה כהתפטרות מוצדקת בזמן משבר הקורונה:

1. כאשר המבוטחת התפטרה בתקופה שבה לא היו מסגרות לילדים עד גיל 9 ובתנאי שבן הזוג עובד בתקופה הזו. ההכרה היא רק לתקופה שבה לא היו מסגרות. החל מהתאריך שהילדים חזרו למסגרות ועד סוף 90 הימים – אין זכאות לדמי אבטלה.
2. כאשר המבוטחת או בן משפחה המתגורר עמה מוגדרים כאוכלוסייה בסיכון.

---

(1) **הכותבת רואת חשבון, בעלים ומנכ"לית של משרד רו"ח אורנה צח לייעוץ, לייצוג, לפתרונות ולהכשרה לפי חוק הביטוח הלאומי למעסיקים, לעצמאים וליחידים. מרצה על חוק הביטוח הלאומי באקדמיה ובמסגרות מקצועיות. בעלת ותק בתחום של יותר מ-25 שנה. בין תפקידיה הציבוריים: יו"ר ועדת הקשר של לשכת רואי חשבון עם המוסד לביטוח לאומי ונציגת הלשכה בכנסת בנושא זה.**

(2) הנוסח המובא לעיל אינו מחליף את החקיקה, את התקדימים מפסקי הדין או את הנוסח המלא של פרסומי הביטוח הלאומי, אלא בא להסב את תשומת הלב לאמור בהם.

(3) כל המידע המוצג במאמר הוא מידע כללי בלבד ואין בו כדי להוות ייעוץ ו/או חוות דעת או המלצה לנקיטת הליכים או להימנעות מהם. הכותבת אינה נושאת באחריות כלשהי כלפי הקוראים ואלה נדרשים לקבל עצה מקצועית לפני כל פעולה המסתמכת על המידע האמור.

(4) אין להעתיק ממאמר זה ללא אישור מראש מהכותבת. כל הזכויות שמורות © ט.ל.ח.